

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Reglerne i den gældende navnelov om ægtefællers og ægtebørns efternavn hviler på en forudsætning om, at det er manden, der er hovedpersonen. Ved indgåelse af ægteskab får kvinden mandens navn, medmindre hun erklærer at ville beholde sit eget navn. Kommer der børn i ægteskabet, får børnene deres fars navn.

Denne ordning harmonerer ikke med moderne synspunkter om ligestilling mellem mand og kvinde. En persons navn er en vigtig del af personens identitet. En kvindes ønske om at bevare sit navn, når hun gifter sig, skal ikke i navneloven have karakter af en afvigelse fra det normale. Loven bør tværtimod markere, at kvindens og mandens navne er ligestillede. Ligestilling er dog ikke alene et spørgsmål om udformningen af lovregler, men i nok så høj grad et spørgsmål om holdningen i befolkningen, men en kønsneutral lovgivning kan bidrage til den nødvendige holdningsændring.

Med hensyn til børns navne indebærer den gældende navnelov en forskelsbehandling ikke alene mellem mænd og kvinder, men også mellem børn i og uden for ægteskab. Som nævnt får ægtebørn faderens navn, medens børn uden for ægteskab får moderens navn.

2. Spørgsmålet om en revision af navnelovgivning har i de senere år på baggrund af ønsket om ligestilling været rejst af ligestillingsrådet og har været overvejet på nordisk plan som led i det nordiske lovgivningssamarbejde.

a. I *Norge* er ændring af navneloven gennemført ved lov nr. 39 af 8. juni 1979. Ændringsloven bygger i vidt omfang på resultaterne fra en arbejdsgruppe, der i 1974 blev nedsat for at revidere navneloven, specielt for at skabe større ligestilling mellem kønnene og for at finde frem til administrative forenklinger i behandlingen af navnesager. Arbejdsgruppens betænkning er gengivet s. 51 ff i det norske lovforslag (Ot.prp. nr. 43 (1978-1979)).

Ved indgåelse af ægteskab kan man efter de nye norske regler vælge mellem at tage den ene ægte-

fælles slægtsnavn som fælles slægtsnavn eller at beholde hver sit slægtsnavn. Man skal på forhånd meddele vielsesmyndigheden, hvilket navn der ønskes. Justitsministeriets forslag gik ind for, at hver ægtefælle beholdt sit eget navn, medmindre man på forhånd havde meddelt vielsesmyndigheden, at man ønskede fælles slægtsnavn. Den vedtagne lov indeholder således ikke en sådan »hjælperegel« for det tilfælde, at ægtefællerne ikke tager udtrykkelig stilling til spørgsmålet; men det antages i Norge, at ægtefællerne beholder deres hidtidige efternavne, såfremt der i forbindelse med vielsen undtagelsesvist ikke måtte være taget stilling til navnespørgsmålet. Opløses ægteskabet, beholdes giftenavnet, medmindre det oprindelige slægtsnavn genantages. Ved indgåelse af nyt ægteskab kan giftenavnet beholdes, men ikke overføres til den nye ægtefælle.

For så vidt angår slægtsnavn erhvervet ved fødsel har man i Norge lagt vægt på at etablere ensartede regler for børn i og uden for ægteskab. Har forældrene på fødselstidspunktet fælles slægtsnavn, får barnet dette. Såfremt forældrene ikke har samme navn, er det hovedreglen, at forældrene vælger, om barnet skal bære faderens eller moderens navn som slægtsnavn. Barnet får moderens navn, hvis der ikke er foretaget valg af slægtsnavn inden 6 måneder. Disse regler er suppleret med en let adgang til at forandre barnets slægtsnavn.

b. I *Sverige* har et udvalg afgivet betænkning i 1979 (SOU 1979:25). Vedrørende ægtefællers slægtsnavn foreslås det, at ægtefællerne, hvis de ønsker fælles slægtsnavn, skal anmelde det til navnemyndigheden. Foretages ingen anmeldelse, beholder hver ægtefælle sit eget navn. Opløses ægteskabet, beholdes giftenavnet, medmindre det oprindelige slægtsnavn genantages. Ved indgåelse af nyt ægteskab kan giftenavnet beholdes, men ikke overføres til den nye ægtefælle.

Med hensyn til børns navn foreslår udvalget regler, der svarer til de norske.

Lovforslaget overvejes i justitsministeriet.

c. I *Finland* har justitsministeriet udarbejdet en rapport i 1973 (Lagstiftningsavdelningens vid